

Утверждаю:
Заведующий *Ульф / Уммукал Н.Н. /*

МБДОУ «ДЕТСКИЙ САД №4 «ТУЛЛУКЧААН»
МР «Усть-Алданский улус» РС (Я)

«Баабыр сылын көрсүү»

Саҥа дьыллаабы бырааһынньык сценарийа

(Араас саастаах бөлөх оболоругар)

Сыала - сорууга: Үөрүүлээх, өрө көтөбүүлээх бырааһынныктыабы туругу, сана сонун, сырдык иэйиини инэри, сангарар сананы, ыллыр-үнкүүлүүр сатабылы сайыннары. Араас омок дойдутун олохтоохторун кытта добордоһон, бииргэ оонньоон, үтүө санааҕа, аһыныгас майгыга иити.

Буолар сирэ: физкультурнай саала

Буолар кэмэ: ахсынны 24 күнэ 2021 сыл

Оруоллары толороллор:

Тымны Моруос – Анатолий Петрович

Хаарчаана – Эмилия Тордуянова

Сана Дьыл- Мирон Горохов

Саһыл – Сардана Николаевна

Куобах – Лукерья Ивановна

Панда– Сааскылаана Николаевна

Обезьяна - Прасковья Павловна

Черепаха– Татьяна Семеновна

Таба – Екатерина Степановна

Санта Клаус – Ксения Захаровна

Эһэ – Альбина Николаевна

Восточнай үнкүүһүттэр - улахан, орто, иккис кыра бөлөх кыргыттара

Тигрдар – кыра бөлөх оҕолоро

Ковбойдар – улахан, бэлэмнэнии бөлөх уолаттара.

Хаардар- улахан, орто бөлөх кыргыттара

- **Саала бырааһынныкты киэргэтиллибит.**
- **Сана дьыллаабы фоновай музыка тыаһыыр.**

Ытааччы: *(Көстүбэккэ сангарар)*

Күндү оҕолор,

Ынырабыт барыгытын залга,

Күлүмүрдүү киэргэммит

Дьикти кэрэ харыйаҕа.

Куобах: Дорообо, Панда! Биһиги Саха сириттэн кэллибит. Уус- Алдан улуунун биир детсадка Хаарчааналара сүтэн Сана Дьыллаабакка олороллор. Эн ол Хаарчаана диэн кыһы көрбөтөбүн дуо?

Панда: Билбэппин көрбүтүм да буолуо? Көрүөххэин эрэ аптаах Сэбирдэбим тугу кэпсиirin, бу да? *(Сэбирдэби аалар. Экранга Азиятка көстөр).*

Саһыллаах Куобах: Суох ити буолбатах.

Панда: Оччоҕо бу да? *(Сэбирдэбин аалар. Экранга принцесса көстөр)*

Саһыллаах Куобах: Суох, суох ити буолбатах.

Панда: Сыыспыт буруйбар мин эһиэхэ бэйэм дойдум кыргыттарын үнкүүтүн бэлэхтиибин, сынньана таарыйа көрөн ааһын.

(Саһыллаах куобах олорон эрэн Восточнай үнкүү көрөллөр. Махтанан баран салгыы көтөллөр. Арай биир арыыга түспүттэрэ Эбисийээнэлээх Черепахы оонньуу сылдьаллар эбит).

Саһыл: Дорооболорун, Арыы олохтоохторо, биһиги бу Саха сириттэн кэллибит. Биир детсадка Хаарчааналара сүтэн Сана Дьыллаабакка олороллор. Эһиги ол Хаарчаана диэн кыһы көрбөтөххүт дуо?

Эбисийээнэ: Билбэппин көрбүтүм да буолуо? Көрүөххэин эрэ аптаах обуруом тугу кэпсиirin, бу да? *(Обуруотун аалар. Экранга Китаянка көстөр).*

Саһыллаах Куобах: Суох ити буолбатах

Черепаха: Оччоҕо бу да? *(Эбисийээнэ обуруотун аалар. Экранга Арыыга олохтоох кыыс көстөр).*

Саһыллаах Бөрө: Суох, суох ити буолбатах.

Эбисийээнэ: Сыыспыт буруйбутугар биһиги эһиэхэ кэлэн иһэр Сана сыл Тигрдарын үнкүүтүн бэлэхтиибит, сынньана таарыйа көрөн ааһын.

Куобах: Дорообо, Панда! Биһиги Саха сириттэн кэллибит. Уус- Алдан улуунун биир детсадка Хаарчааналара сүтэн Сана Дьыллаабакка олороллор. Эн ол Хаарчаана диэн кыһы көрбөтөбүн дуо?

Панда: Билбэппин көрбүтүм да буолуо? Көрүөххэин эрэ аптаах Сэбирдэбим тугу кэпсиirin, бу да? *(Сэбирдэби аалар. Экранга Азиятка көстөр).*

Саһыллаах Куобах: Суох ити буолбатах.

Панда: Оччоҕо бу да? *(Сэбирдэбин аалар. Экранга принцесса көстөр)*

Саһыллаах Куобах: Суох, суох ити буолбатах.

Панда: Сыыспыт буруйбар мин эһиэхэ бэйэм дойдум кыргыттарын үнкүүтүн бэлэхтиибин, сынньана таарыйа көрөн ааһын.

(Саһыллаах куобах олорон эрэн Восточнай үнкүү көрөллөр. Махтанан баран салгыы көтөллөр. Арай биир арыыга түспүттэрэ Эбисийээнэлээх Черепахы оонньуу сылдьаллар эбит).

Саһыл: Дорооболорун, Арыы олохтоохторо, биһиги бу Саха сириттэн кэллибит. Биир детсадка Хаарчааналара сүтэн Сана Дьыллаабакка олороллор. Эһиги ол Хаарчаана диэн кыһы көрбөтөххүт дуо?

Эбисийээнэ: Билбэппин көрбүтүм да буолуо? Көрүөххэин эрэ аптаах обуруом тугу кэпсиirin, бу да? *(Обуруотун аалар. Экранга Китаянка көстөр).*

Саһыллаах Куобах: Суох ити буолбатах

Черепаха: Оччоҕо бу да? *(Эбисийээнэ обуруотун аалар. Экранга Арыыга олохтоох кыыс көстөр).*

Саһыллаах Бөрө: Суох, суох ити буолбатах.

Эбисийээнэ: Сыыспыт буруйбутугар биһиги эһиэхэ кэлэн иһэр Сана сыл Тигрдарын үнкүүтүн бэлэхтиибит, сынньана таарыйа көрөн ааһын.

(Саһыллаах куобах олорон эрэн Тигр оболорун үнкүүтүн көрөллөр. Махтанан баран салгыы көтөллөр).

(Америка дойдутугар көтөн кэлэллэр. Утары Табалаах Санта Клауска кэтиллэ түһэллэр).

Куобах: Дорооболорун, убаастабыллаах Санта Клаус уонна Таба, биһиги бу Саха сириттэн кэллибит. Биир детсадка Хаарчааналара сүтэн Саҥа Дьыллаабакка олороллор. Эһиги ол Хаарчаана диэн кыһы көрбөтөххүт дуо?

Санта Клаус: Билбэппин көрбүтүм да буолуо? Көрүүххэин эрэ аптаах Шар тугу кэпсиирин, бу да? *(Шарын сахсыйар. Экранга Золушка көстөр).*

Саһыллаах Куобах: Суох ити буолбатах

Таба: Оччоҕо бу да? *(Шарын аалар. Экранга Русалка көстөр)*

Саһыллаах Куобах: Суох, суох ити буолбатах.

Санта Клаустаах Таба: Сыыспыт буруйбутугар мин эһиэхэ бэйэм дойдум хорсун Ковбойдарын үнкүүтүн бэлэхтиибин, сынньана таарыйа көрөн ааһын.

(Саһыллаах бөрө олорон эрэн Ковбойдар үнкүүлэрин көрөллөр. Махтанан баран салгыы көтөллөр. Былыты, туманы быһыһынан көтөн иһэллэр Саха сиригэр тиийэн кэлэллэр. Самолеттан түспүттэрэ арай эһэ ааһан иһэр эбит).

Саһыл: Дорообо, Эһэчээн биһиги Хаарчаана кыһы көрдүү сылдьабыт. “Туллукчаан” детсадка Хаарчааналара сүтэн Саҥа Дьыллаабакка олороллор. Эн ол Хаарчаана диэн кыһы көрбөтөххүт дуо?

Эһэ: Мин хаар кыырапхтара ханна мустан оонньууларын билэбин, сирдээн биэриэм. Олортон ыйытыахпыт.

Саһыллаах Куобах: Аата үчүгэин кытаатын бара охсуоххайын. *(Үһүн бараллар. Көрбүттэрэ хаардар үнкүүлүү сылдьаллар, кинилэри кытта*

Хаарчаана кыыс эмиэ үнкүүлэһэ сылдьар. Үөрүүлэриттэн утары сүүрэн тийиэллэр)

Куобах: Аата үөрдэхпитиин, сир бөбөтүн кэрийэн баран булбакка кыбыста кыбыста кэлэн истэхпитинэ, хата манна бэйэбит тыабытыгар үнкүүлүү сылдьар эбиккин ди. Эһэчээн, улахан махтал, Хаарчаанабытын буллубут. *(Эһэ салгыы айанныыр)*. Эһээн Моруос оҕонньор эйиигин сүтэрэн детсад оҕолоругар барбакка олорор. Оҕолор эһигини күүтэн Саҥа дьыллаабакка сылдьаллар. Чэ кытаат, тиэтэй, бара охсуобун. Оҕолору үөрдүөбүн-көтүтүөбүн! *(Икки өттүттэн сизтэн дьизэрэнкэйдээн тахсан бараллар)*. *(Моруос санаарбыы олороругар кэлэллэр)*.

Саһыл: Моруос оҕонньоор, суруккун тутан баран бу сизэнэ кыыскын көрдөөн булан аҕаллыбыт. Чэйин кытаатан баран оҕолору саҥа дьылынан эбэрдэлиэххэйин! Эһигини кэтэһэ аҕай олороллоро буолуо. Биһиги эмиэ кинилэр үөрүүлэрин көрүөхпүт, эһигини кытта барсыахпыт. *(Бары бараллар)*.

Моруос оҕонньор: Дорооболорун оҕолоор!

Саҥа кэрэ Дьылынан!

Саҥа үтүө Дьолунан!

Саҥа үрдүк үөрүүнэн!

Күндү, оҕолоор, эбэрдэ!

Ноо! Мэлдьи күөх харыйабын оҕолорум киэргэппиттэр, олус бэркэ симээбиттэр! Онтон мин харыйаны күлүм-чабыл уотунан тупсаран биэриим дуу.

(Харыйа диэки тийэр)

Биир, икки, үс! *(торуоскатынан муостаны охсор)*

Харыйам уота умай!

Моруос оҕонньор: Оҕолоруом, эһиги детсадкыт туһунан элбэҕи истибитим. Араас хоһоон, ырыа, уруһуй күрэхтэригэр ситиһиилээхтик кыттыбыккыт, маладьыастар! Итинэн тохтоон хаалбакка, инникитин өссө даҕаны үүнүн-

Хаарчаана кыыс эмиэ үнкүүлэһэ сылдыар. Үөрүүлэриттэн утары сүүрэн тийиэллэр)

Куобах: Аата үөрдэхпитиин, сир бөбүтүн кэрийэн баран булбакка кыбыста кыбыста кэлэн истэхпитинэ, хата манна бэйэбит тыабытыгар үнкүүлүү сылдыар эбиккин ди. Эһэчээн, улахан махтал, Хаарчаанабытын буллубут. *(Эһэ салгыы айанныыр)*. Эһээн Моруос оҕонньор эйиигин сүтэрэн детсад оҕолоругар барбакка олорор. Оҕолор эһигини күүтэн Саҥа дьыллаабакка сылдыаллар. Чэ кытаат, тиэтэй, бара охсуоҕун. Оҕолору үөрдүөбүн-көтүтүөбүн! *(Икки өттүттэн сиэтэн дьизэрэнкэйдээн тахсан бараллар)*. *(Моруос санаарҕыы олороругар кэлэллэр)*.

Саһыл: Моруос оҕонньоор, суруккун тутан баран бу сиэнэ кыыскын көрдөөн булан аҕаллыбыт. Чэйин кытаатан баран оҕолору саҥа дьылынан эбэрдэлиэххэйин! Эһигини кэтэһэ аҕай олороллоро буолуо. Биһиги эмиэ кинилэр үөрүүлэрин көрүөхпүт, эһигини кытта барсыахпыт. *(Бары бараллар)*.

Моруос оҕонньор: Дорооболорун оҕолоор!

Саҥа кэрэ Дьылынан!

Саҥа үтүө Дьолунан!

Саҥа үрдүк үөрүүнэн!

Күндү, оҕолоор, эбэрдэ!

Ноо! Мэлдьи күөх харыйабын оҕолорум киэргэппиттэр, олус бэркэ симээбиттэр! Онтон мин харыйаны күлүм-чабыл уотунан тупсаран биэриим дуу.

(Харыйа диэки тийэр)

Биир, икки, үс! *(торуоскатынан муостаны охсор)*

Харыйам уота умай!

Моруос оҕонньор: Оҕолоруом, эһиги детсадкыт туһунан элбэҕи истибитим. Араас хоһоон, ырыа, уруһуй күрэхтэригэр ситиһиилээхтик кыттыбыккыт, маладьыастар! Итинэн тохтоон хаалбакка, инникитин өссө даҕаны үүнүн-

сайдын, элбэби билин- көрүн, ситиһиилэнин, элбэх билиилээх, төрөппүттэргит, уһуйаан үлэһиттэрин тылын истэ, убаасты улаатын диэн баҕа санаабын тиэрдэбин! Аны билигин сиэнэ кыһым эбүрдэлээх кэлбитин истиэххэийин.

Хаарчаана: (хоһоон этэр).

Моруос оҕонньор: Бырааһынньыкпытыгар өссө ким тийбэтий?

Оҕолор: Сана Дьыл уолчаан

Моруос оҕонньор: Чэйинг эрэ, бары тэнгэ ыгырыаххайын эрэ. *(Бары тэнгэ ыгыраллар).*

Сана Дьыл: *(Хоһоонун этэр)*

Моруос оҕонньор: Кэлин бары сиэттиһэн, харыйа тула хороводтуоххайын.

(Хоровод)

Саһыл: Аата үчүгэийин залбыт киэргэйдэ, күлүмүрдүү түстэ. Моруос оҕонньор уһун суолу айаннаан сылайбыккыт болуо, бу олоппоско олорун, сынньанын. Онтон биһиги оҕолорбут эһиэхэ ырыаларын, хоһооннорун, бэлэхтиэхтэрэ, оонньоохпут- көрүлүөхпүт, кэһии- бэлэх тутуохпүт!

Моруос Оҕонньорго хоһоон, ырыа:

1. Кыра бөлөхтөр хоһоонноро
2. Орто бөлөхтөр хоһоонноро
3. Ырыа
4. Улахан бөлөхтөр хоһоонноро
5. Ырыа
6. Бэлэмнэнии бөлөхтөр хоһоонноро

(Бары тахсан ыллыылар)

Моруос Оҕонньор: Үчүгэй даҕаны ырыалары, хоһооннору иһиттибит. Сылайбытым ааһан хаалла. Билигин биһигини кытта оонньоуу оонньооххутун баҕарабыт дуо?

Оҕолор: аһаа!

(Оҕолору кытта оонньоуулар “Мороз Красный нос”....)

Моруос Офонньор: Наһаа маладьяс оџолор эбиккит, мин эһиэхэ бэлэхтэрбин Хаарчаанабынаан, сизн уолбунаан Сана Дьыллыын түнэтиэм
(Кэһии түнэтэллэр)

Дьэ үчүгэй даџаны оџолорго ыалдьыттаатым.

Элбэх хоһоон, ырыа, үнкүү билэр эбиккит.

Аны атын дойдуларга айанныырым кэллэ,

Эһиги курдук оџолору көрсүөбүм.

Эһиил баччаџа кэлэрбэр

Өссө улаатан көрсөөрүн.

Сана дьылынан! Сана дьолунан!

Моруос оџонньор: Көрсүөххэ диэри, күндү оџолоор!

Оџолор: Көрсүөххэ диэри!

Ыытааччы: Манан биһиги Сана Дьыллааџы бырааһынньыкпыт түмүктэнэр,
барыгытыгар кэлэн ыалдьыттаабыккытыгар махтанабыт.